

شرایط سینما امروز چه گونه است؟

سینمای افغانستان، از چند نظر مشکل اساسی دارد:

1- در بخش مدیریت کلان سینمای افغانستان بنظر می رسد نه تنها سینما که مجموعه هنر هیچ اولویتی برای حکومت فعلی افغانستان ندارد در طی شش سال گذشته کوچکترین اقدام اساسی در جهت بهبود سینما از سوی حکومت افغانستان برداشته نشده است متأسفانه بدلیل حاکمیت تفکر بنیادگرایی اسلامی در بدنه حکومت فعلی افغانستان در زیر سایه شعار دیموکراسی اصولن با تصویر و سینما و موسیقی همچنان مخالفت بنیادی وجود دارد، شرکتها و مراکز خصوصی سینمایی نیز آن توانمندی لازم را ندارد تا به هدفهای بلند مدت راجع به سینمای افغانستان فکر کنند، تعدادی از سینماگران بدلیل روحیه محافظه کاری با تفکر بنیاد گرایی هنر ستیز کنار می آیند و تعدادی که در این زمینه می خواهند کار جدی انجام دهند امکانات و توانایی زیادی ندارند.

2- از لحاظ محتوا سینمای افغانستان ضعف بنیادی دارد، اکثر کسانی که در عرصه تولید فیلم در افغانستان مشغولند از لحاظ سطح سواد و دانش بسیار پایین هستند و بنظر نمی رسد با مباحث انسان شناختی و جامعه شناختی که امروزه در افغانستان وجود دارد آشنا باشند، در این زمینه سینمای افغانستان مثل اسب کور تنها با اتکا به شهود خود پیش می رود و چشمان این سینما نسبت به تحولات بنیادی اجتماعی در افغانستان کور است.

3- در بخش اقتصادی، بنظر نمی رسد بودجه ی در سینمای افغانستان در گردش باشد، این سینما متکی به کمک نهادها و انجوهای خارجی است، پولی که از این رهگذر بدست می آید مخارج زندگی سینماگران را تامین نمی کند و سرمایه ی در بدنه سینمای افغانستان در گردش نیست.

4- بلحاظ نمایش فیلم، مشکل بنیادی وجود دارد، تلویزیونها حاضر نیستند فیلمها را خریده و پخش کنند، سالنهای نمایش فیلم هم وجود ندارد و سیستم عرصه فیلم بصورت دی وی دی نیز بصورت غیر سیستماتیک کاملن در اختیار عرصه فیلمهای غیر قانونی هندی و خارجی است، در این زمینه هیچ قانونی بعنوان کپی رایت بر بازار فیلم حاکم نیست.

چند سینما وجود دارد و در کجا؟

من از تعداد مجموعی سینمای افغانستان خیر ندارم در آماری که از سوی افغانفلم داده شده است گفته می شود که حدود هفت سالن سینما فعال است.

کدام نوع فلمها نمایش داده میشوند؟

در سینماها بیش از 95 درصد فیلمهای بسیار ضعیف هندی به زبان اصلی نمایش داده می شود، موضوع اصلی این فیلمها عشق و جنگ است.

چه نوع بینندهها به سینما میایند؟

سینما در افغانستان یک مکان فرهنگی نیست و بهمین خاطر مشتریان فیلمها اکثرا جوانان مرد بیکار هستند.

آیا امکانات به خاتمان و فامیل‌ها وجود دارد که به سینما بروند؟

نه، چنین امکاناتی وجود ندارد تنها سینمای اختصاصی برای زنان که در جوار وزارت زنان افغانستان قرار دارد متأسفانه فعال نیست.

کدام فلم‌ها (در بازار) وجود دارند؟

بشتر فیلمهای در دوم و سوم هندی، هرچند در شهر نو کابل دو سه دکانی هست که می‌شود فیلمهای سینمای سایر کشورها را در آنجا یافت.

فرق بین تلویزیون شخصی و دولتی چیست؟

تلویزیون دولتی رقیبی برای 11 شبکه تلویزیونی قلمداد می‌شود، تلویزیون دولتی عاری از ابتکار است و ار لحاظ محتوا بسیار محافظه کار و بنظر می‌رسد در اختیار تفکر بنیاد گرایی در درون دولت باشد. اما تلویزیونهای خصوصی هرچند از لحاظ کیفیت ساخت برنامه‌ها مشکلات جدی دارند اما بنظر می‌رسد که تلاش می‌کنند برنامه‌های جوان پسند و کم هزینه بسازند.

این‌ها چه نوع تهسیر بالای تولید و توزیع فلم‌ها دارد؟

متأسفانه تأثیر مشخصی نداشته است، تنها تأثیری که داشته این بوده است که تعدادی از فیلمسازان جذب این تلویزیونها شده و معاش در یافت می‌دارند و در تولید برنامه‌ها تلویزیونی سهیم شده اند اما در تولید و توزیع سینما به آن معنی که از سینما انتظار می‌رود سهمی نداشته اند.

فیلمسازی را چه گونه یاد گرفتی؟ چه انگیزه باعث شد که به فلمسازی (و هنرپیشگی صبا سحر) آغاز کردی؟

من اول داستان می‌نویستم و بعد به تیاتر و بعد از آن به سینما علاقمند شدم، در ایران درس سینما خواندم و الان بیشتر مشغول تولید فیلم مستند هستم و در برگزاری جشنواره های فیلم در افغانستان و خارج از افغانستان راجع به افغانستان نقش دارم اما تا کنون که بیش از هشت سال است فیلم مستند می‌سازم هنوز موفق نشده ام به خواست اصلی ام که ساخت فیلم داستانی است برسم.

فلمسازی را در کجا و چه گونه میتوان آموخت؟

در افغانستان تنها یک مرکز برای آموزش سینما وجود دارد که آن دانشگاه کابل است، اما سطح آموزش سینما در آنجا بسیار پایین است و کسانی که از آنجا فارغ می‌شوند، بزرگترین شکست خوردگان عرصه آموزش هستند. اما، ما در باشگاه سینمایی افغانستان بصورت عملی و در جریان تولید فیلمهای خود تعداد را مستقیم با سینما آشنا می‌سازیم که این آشنایی بنیادی نیست.

آموزش مسلکی در پوهنتون افغانستان به چه شکل است؟

فاجعه!

موسسات کمکی مثل آینه و فاران چه رول را بازی میکنند؟

من بعنوان مسوول جشنواره بین المللی فیلم کابل، متأسفانه از وجود موسسه ی بنام فاران خبری ندارم اما موسسه آینه بغیر از سال اول که یک تعداد فیلمساز دختر را آموزش داد فعلاً در گیر کارهای تجاری است و هیچ نقشی در بدنه سینمای افغانستان ندارد.

چه امکانات به خانمها وجود دارد؟

متأسفانه امکاناتی در این زمینه وجود ندارد، تنها یکی دو موسسه بخاطر جذابیت‌های تبلیغاتی که بحث زن در افغانستان دارد بصورت سطحی تعدادی دختر را بصورت ابتدایی با سینما آشنا ساخت و بعد آنها را رها کرد.

کدام تاثیراتی فلمی برای کار شما یک رولی را بازی میکرد؟

من در اوایل بشدت تحت تاثیر چند سینماگر ایران بودم، مثل آقای مجید مجیدی، جعفر پناهی، عباس کیارستمی، ابراهیم حاتمی کیا، رخشان بنی اعتماد و چند تای دیگر بعد از آن به سینمای آمریکا، فرانسه، پولند، جاپان و چین علاقمند شدم اما فعلاً فکر می‌کنم هر کدام از این فیلمسازان و سینما بیان خاص خودشان را دارند و من نیز می‌بایست بتوانم به ویژگیهای که از تفکر و اندیشه و سلیقه خودم تراوش می‌کند دست یابم.

فلم کی‌ها به شما اهمیت داشت؟

فعلن فیلمهای الخاندر کنزالس مورد علاقه ام است و از سبک روایی وی در فیلمهای بابل و بیست و یک گرم خیلی خوشم می‌آید، در شرایط فعلی کمتر تحت تاثیر فیلمها قرار می‌گیرم اما در گذشته بسیاری فیلمها مرا تحت تاثیر قرار می‌داد.

فلم‌های خود را با کدام پول تهیه میکنین؟

از بعضی موسسات خارجی، تلویزیونهای خارجی و گاهی با سرمایه خود فیلم می‌سازم.

آیا فروش دی وی دی تاثیر گذار است؟

فکر می‌کنم، بازار فیلم در افغانستان در واقع همان بازار دی وی دی است، اکثر خانواده‌ها در کابل دی وی دی پلایر دارند اما فیلمهایی که در بازار دی وی دی وجود دارد متأسفانه شامل فیلمهای خوب نمی‌شود، بیشتر فیلمهای هندی بدون ساب‌تایتل به فارسی یا پشتو است ویدیو گلیبها و موسیقی و تا حدودی فیلمهای افغانی وجود دارد، فیلمهای ساخته افغانها نیز بیشتر فیلمهای بازاری و تقلید از فیلمهای هندی است همانگونه که در جواب به سوالهای قبلی اشاره کردم، اگر کپی رایت در افغانستان رعایت شود بازار دی وی دی مهمترین زمینه نشر و پخش فیلم می‌تواند باشد و کمک کننده خوب برای آینده سینمای افغانستان خواهد بود.

آیا مردم تلویزیون را تماشا میکنند؟ اگر میکنند، آیا تلویزیون میلی یا بین المللی را تماشا میکنند؟

همانگونه که در جریان هستیید حدود پانزده شبکه تلویزیونی داخلی در افغانستان نشرات دارد، و در ضمن شبکه های تلویزیونی ماهواره ی نیز به زبان دری وجود دارد که جدیدن تلویزیون فارسی بی بی سی نیز به انها افزوده شده است، فکر می‌کنم انعهه که دیش آنن دارند بیشتر تلویزیونهای خارجی را می‌بینند، و لی بقیه مردم که دسترسی به گیرنده ماهواری ندارند تلویزیونهای داخلی را می‌بینند اما در مجموع کسانی که به ماهواره دسترسی دارند چندان زیاد نیست.

ملک شفیع